

Rebernik noče nalašč zato svojega otroka v ljudsko šolo na Kaplo poslati, ker je ista šola s podporo nemškega „šulvereina“ povečana bila, tedaj se njegovo nepošiljanje v šolo na Kaplo kot nalaščna renitenca spoznava, toliko bolj, ko je v zimskem času 7letnemu, slabo izrastlemu šolarju celo nemogoče daljni pot v šolo na Remšnik vsaki dan napraviti, kar se tudi iz tega razvidi, da je fant za mesec januarij oproščen bil šolo obiskati. (Ta pristavek oproščenja je neopravičen in kr. šol. svetu v Remšniku popolnoma neznan. Dopisnik.) Reberniku se naj tedaj naznani, da v slučajih, ako isti do zdaj pravno odločene redne kazni naglo ne plača, bode se rubilo in da bodo za vsako daljno zanemarjenje obiska šole v Kapli daljne ostre kazni sledile.

Okrajni šolski svet v Arvežu,
dne 20. sušca 1890.

Predsednik.

Šulvereinski očetje delajo tedaj, kakor kak turški paša. Menda bo še oče nekoliko pravice do svojega otroka imel, ki ga mora oblačiti in rediti. Na ta način bi osebna prostost bila v Arvežu pokopana. Pritožbo smo na c. kr. dež. š. svet vložili; bomo videli, kaj bode iz nje. R.

Gospodarske stvari.

Kako se cepijo ameriške trte z našimi na zeleno.

V dveh poglavitnih rečeh se razločuje cepljenje trt od navadnega. Prvič se cepljeno mesto ne sme zamazati s kakšno rečjo, drugič pa se razločuje v sledečem: če, dragi čitatelj, prekolješ zeleno mladiko čez sredino tako, da tudi stržen čez sredino prerežeš, boš zapazil, da je ta stržen na sklepah mladike bolj zgoščen in toraj drugačen od ostalega. To si zapomni! Ravno ta zgoščen stržen ameriške trte se mora zlagati z zgoščenim strženom naše mladike. Drugače se napravi, kakor stori to voznik, če se mu ulomi „gajželnik“ in si ga popravi. Zgoščen stržen pride, skoz sredino prezan, na ta način ravno v sredino prereze.

Ameriška mladika in naša morate enake debelosti biti. Cepi se na ta način meseca maja in junija, tudi še julija. Cepi se navadno en meter nad zemljo tako, da se cepljena mladika lahko pozneje pogroba. Sme pa samo ameriška v zemljo priti.

Rana se samo z ličjem poveže, zamazati pa se ne sme.

Cepi se še tudi v razkol, pa to cepljenje je slabejše. Odreže se ameriška v sredini med obema sklepoma in se prekolje do zgoščenega stržena. Naša se obreže, da ima podobo zagvozda z zgoščenim strženom od spodaj. Ta

zagvozda se dene v precep tako, da zopet oba omenjena stržena prideta skupaj. Eno oko ameriške trte pri obeh načinih lahko ostane nepoškodovano. Se pa pozneje odreže mladika, ko požene. M. S.

Plesnjivi kruh.

Izgodi se v časih, da splesnjuje kruh v omari in kaj čemo z njim potlej? Sem ter tje drobijo ga kuram in sploh domači perjadi, toda to ni prav. Kruh stori jim sicer prav, ako je zdrav, ali plesnjivi kruh ni več zdrav ne za človeka, pa tudi ne za perjad. Ako dobi kura plesnjiv kruh va-se, dobi po gostem ujed v želodci in zadnji deli života se napno ter vnamejo. Ako se izgodi to tudi v črevesih, tedaj pogine žival in za-njo ni pomoči.

Ako dobi breja živina plesnjivega kruha va-se, tedaj rada izvriže, na vsak način pa trpi na svojem zdravju škode. Plesnjivi kruh in sploh reči, ki so sicer dobra klaja, ako so splesnile, smejo se dati živini le po tem, ko so skuhane. Kuhane namreč nimajo več tistih glivic v sebi, ki so nevarne za zdravje.

Sejmovi. Dne 26. aprila v Kozjem in v Poličanah (za svinje). Dne 28. aprila pri sv. Jakobu v dolu, pri sv. Lenartu v slov. goricah in v Šmarji pri Jelšah. Dne 30. aprila v Sevnici in v Imenem (za svinje.) Dne 1. maja pri sv. Barbari v Halozah, pri sv. Treh kraljih v slov. gor., na Hajdinji, na Ljubnem, pri sv. Filipu, v Velenji in Veržeji.

Dopisi.

Iz Šaleške doline. (Volitve za deželni zbor) štajarski se približujejo in nihče iz našega volilnega okraja še ni imel poguma svetu razglasiti in naznaniti želje Slovencev Šaleške in Slovenjegraške doline. Kdo bi bil naš prihodnji deželni poslanec, kdo bi se potegoval za naše koristi in kdo bi bil odločni boritelj našega milega a tužnega naroda v gmotnem in narodnem oziru? Vse je tiho, vse spi, kakor da bi v resnici ne vedeli, kaj nam naktanja prihodnost in kaj nam donese čas. Ali pa bi naj človek mislil, da je armada vže pripravljena odpotovati, pa čaka povelja od zgoraj? Pogovarjal sem se vže z ednim in drugim prijateljem, pa vsaki pravi: kaj je vzrok, da se ta prevažna stvar na zadnji trenotek odlaga? O vprašanji, kdo bi naj bil naš prihodnji deželni poslanec, ni dolgo misliti, kajti splošnje mnenje v Šaleški dolini, kakor tudi v Slovenjegraški dolini je, voliti moža, katerega značaj se sveti kot čisto, žareče zlato, katerega ljubi cela Šaleška dolina, kakor mati svojega otroka, kateri ima vpliv in veljavo tudi po višjih krogih, čegar ime izhaja iz imovitih, celemu sloven-

skemu in slovanskemu svetu znane rodbine. In ta mož je č. g. dr. Iv. Lipold, žup pri sv. Martinu pri Šaleku. On ni mož mlačne krvi, ampak trd kot jeklo, ter ne stopi niti trohice od svoje misli, ki jo izpozna za dobro. Njemu je dobro znano, kako si vbogi kmet s potom svojega obraza kruh prideluje, kako mora previdno obračati, da more svoj redni davek plačevati. Ze pred 6 leti mu je bilo namenjeno ta težavni posel nastopiti, ali zaradi bolehnosti in zaradi nekaterih drugih reči ni hotel prevzeti kandidature ter jo je prepustil drugemu. Obljubil je nam pa že tedaj, ako mu Bog zdravje da, hoče nam izpolniti našo presrečno željo prihodnjokrat ter potegniti se za pravico našega naroda. Zato dragim volilcem Slovenjegraškega, Marenberškega in Šoštanjkega okraja (zadnji ne sprejme gotovo nobene druge kandidature) priporočam ga Vam najtopleje in želje naše Šaleške doline so proglasiti ga edinim našim kandidatom. Kadar pa pride dan in čas volitve, zložimo se in volimo skupno g. dr. Lipolda. Mislím, da naše želje ne bodo glas vpijočega v puščavi. *)

Drugovi.

Iz Ruš. (Zborovanje.) Pri zborovanji „Slovenskega društva“ 20. t. m. bili so najveljavnejši možje iz okolice navzoči. Predsedoval je državni poslanec g. dr. Gregorec, vlado je zastopal g. Ad. vitez Arailza. Prvi govori g. dr. Radaj in poroča o deželnem zboru Štajarskem, povdarjajoč ošabno brezobzirnost nemških liberalcev, da v deželnem odboru Slovence izmed 6 sedežev niti enega ne privoščí; govornik je bil to zahteval pa ni obveljalo. Mesto Ptujsko in Celjsko je hotelo izluščiti se iz dotičnih okrajnih zastopov, da bi samo Slovenci, kmetje plačevali za okrajne ceste, meščani pa nič, toda svitli cesar tega niso potrdili. V odboru za deželno razstavo je govornik zahteval za Slovence slovenskih pozivov in tiskovin; Nemci so se kujali pa e. kr. namestnik baron Kúbek jih je vgnal, preteč, da vlada sicer ove razstave ne smatra kot deželne, ampak le kot regionalno in tudi noben princ ne prevzame pokroviteljstva, če ne bodo pozivi tudi slovenski. Govornik obžaluje postavu za stran vsprejetišč, ker tako postopači na deželske stroške potujejo; vesel pa je, da so postavu zaradi pošilne asekurance vrgli pod klop. Za stran šol se ni dalo nič izpremeniti, in sploh v Gradci ne za Slovence ne za kmeta ni kaj dobrega upati. Naposled pravi: trikrat sem bil izvoljen v slovenskega deželnega poslanca, 18 let boril se za naše pravice v deželni hiši v Gradci, sedaj sem se postaral in ne prevza-

mem nobenega poslanstva več, toda podpiral bodem vsakega kandidata od Slovencev redno postavljenega. Slednje besede iznemirile so močno poslušalce: gg. župniki Koren, Burcar, Sattler in Kralj, dalje gg. Robnik, Hleb, Grizold itd. prosili so g. Radaja, naj še enkrat prevzame poslanstvo. Vsprejme se predlog g. Mih. Vošnjaka: odbor „Slov. društva“ naj prosi pismeno g. dr. Radaja, kedar bodo volitve razpisane, naj kandiduje, sicer Slovenci ne dobimo deželnega glavarja namestnika izmed svojih poslancev. Zatem je obširno, podučno in zanimivo g. M. Vošnjak poročal o državnem zboru. Navzoči so obema govornikoma za njuno neumorno delovanje Slovencev v prid in čast izrekli iskreno zahvalo. Na predlog č. g. Korena vsprejme še zbor sledečo resolucijo: „G. M. Vošnjaku izreka se zahvala za njegovo postopanje v drž. zboru gledé na sodnijske razmere na slovenskem Štajarskem“. Izrazila se je tudi želja, naj bi slovenski odvetniki in notarji jemali slovenske pravdnike v svoje pisarne. Vprašanje, kdo bo še zraven g. dr. Radaja kandidoval, bodo sklicani zaupni možje pravočasno rešili. Po kratkem političnem ogledu, ki ga je podal predsednik, sklenilo se je zborovanje s trikratnim živio-klicem svitlemu cesarju.

Iz Trbovelj. (Bela žena) si je letos posebno Trbovlje za svoje morišče izbrala; do velikonočnega ponedeljka je 124 ljudi že pomorila, polovica izmed njih pa so bili otroci. Kuge ni bilo pri nas, ampak le navadne bolezní; mnogo izmed odrasčenih jih umrje na sušici, in sicer veči del izmed knapov. Reveži se prehladijo, hirajo nekoliko časa, dokler jih hladna zemlja ne zagrne. To ja žalostna vest. Iz Trbovelj imamo pa tudi veselo novico poročati. Od dne 23. sušca do prvega aprila smo imeli ponovljenje sv. misijona. Častita očeta Doljak in Kos sta nam ga vodila. To je napravilo mnogo duhovskega gibanja in veselja. Veselje pa le vsled poslušanja pridig, dobro storjene spovedi in vrednega zavžitja sv. obhajila. Kdor je od strani stal in se pobožnih vaj ni vdeležil ta ni tudi ničesar za svoje srce dobil. Obhajanih je bilo okoli 3600, kajti knapi se niso mogli vdeleževati, sicer bi jih bilo črez 5000 obhajencev. Ravnateljstvo rudarsko ni sicer knapom zabranjevalo vdeležitve, ali vsem tudi ni moglo dovoliti, sicer bi bila industrija zastala. Gospodje sosedje so priduo v spovednici pomagali, tudi profesor preč. Dr. Fr. Feuš so bili prišli iz Maribora na pomoč. Vsem zahvala in „Bog plati!“

Iz Ormoškega okraja (Volitve v okrajni zastop.) Tudi pri nas se bodo v kratkem vršile volitve v okrajni zastop. Nasprotna stranka vže zdaj močno agitira na vse mogoče načine, da bi vrgla sedanji odločni narodni okrajni zastop. Čudili pa se bode, da

*) Mi damo radi tem vrstam prostora, da se izve tako mnenje volilcev; ne mislimo pa s tem že dati ravnila „slov. društva“ v Mariboru. Le-to vemo, da stopi kakor vsakokrat doslej, tako tudi sedaj v dotiko z volilci, predno jim proglasi ime kandidata. Uredništvo.

so se z nemčurji zjedini tudi slovenski središki liberalci, ter upajo po njihovem mnenju preklerikalni“ okrajni zastop skupno v liberalnega prevstvojiti. Na kak način pa agitujejo, povem Vam samo dva slučaja. Neki sodnijski uradnik je bil v Tomaševski fari na cenitvi. Prišel je govor na cesto in volitev. Pri tej priliki se je ta gospod izrazil: „dokler bode dr. Geršak načelnik okrajnemu zastopu, se cesta v Savce ne bode delala.“ Toraj se g. dr. G. nesme voliti! Pa o tej cesti prihodnjič. Drugi gospod v Ormoži, ki bi moral doktor postati, pa je pot zagrešil tako, da je krčmar postal, pa se je proti onemu županu, katerega je pregovarjal, da z liberalci voli, izrazil: Te ljudi moramo vreči iz zastopa. — Gospodine, mi mislimo, da „mit hinaus peitschen und hinaus werfen“ ne bode tako hitro šlo, kakor Vi mislite in želite. Narod našega okraja predobro pozna može, kateri delujejo za blagor in korist okraja in jim je hvaležen, da ne trobijo z Vami v liberalni rog. O delovanju dosedanjega okrajnega zastopa bodemo v prihodnjem poročali. Danes opozarjamo vse gospode duhovnike, občinske predstojnike in druge narodnjake, da strogo pazijo, da se pri volitvi volilnih mož volijo samo odločni, značajni in pravi narodnjaki, da bodemo tudi sedaj sijajno zmagali proti zedinjenim liberalcem.

Iz Šmarskega okraja. (Kratki zakon.) Po božji previdnosti je v našem okraju kmalu za poroko ženin iz Št. Jurja umrl pri sv. Rupertu in nevesta od sv. Vida na Prevorjji. Zenina je ubilo tri tedne po gostiji drevo in nevesta je dobila vročinsko bolezen. Nevesto hvalijo, da je bila prav pridna deklica, zmirom živo pa pošteno vesela, odkritosrčno pobožna. Od truda pri starših ter od dolgega bedenja najbrž je zbolela prvo večer na ženinem domu in deveti den jo je Bog iz sveta poklical. Bog jima daj večni mir!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V drž. zboru je splošnja obravnava o drž. proračunu že h koncu in besedovanje letos ni bilo več tako hudo, kakor poprejšnja leta. Od vlade sta govorila grof Taaffe pa finančni minister pl. Dunajevski, izmed slov. poslancev pa dr. Gregorec in prof. Šuklje. Vladi se je, kakor je to v navadi, tudi letos dovolilo 50.000 glđ. „na razpolaganje,“ denarja ji je treba za to, da podpira nekaj novin. — Kolikor se sodi, skrbijo vse države za to, da 1. maja ne bode neredov od strani delalcev. Nam pa se dozdeva da ne bode čisto brez njih, čemu pa bi bil potlej ta den „praznik delalcev!“ — Jernej vitez Carneri biva sicer v Mariboru, pa je ob enem poslanec za notranje mesto graško in kakor vsako leto, tako je tudi letos „jamral“ v drž. zboru čez to,

da še vlada ni v rokah judov ali kar je skorej tisto, nemških liberalcev. To je v resnici obžaljevanja vredno! — Podružnico „Südmark“ imajo sem od nedelje tudi naši sosede v Lipnici. V njenem odboru pa so skorej sami slov. odpadniki, ali tako je sedaj že sploh v navadi! — Delalci v rudnikih v Pliberku, malem mesteci na Koroškem, terjajo večje plačilo, toda gospoda, ki jim daje dela, še ni pri volji, da jim vstreže. — Pri dopolnilnih volitvah v obč. zastop so v Ljubljani so v II. in I. razredu splezali na vrh možje priporočani od „narodnih volilcev.“ To pa so liberalci, nič bolji niso in še slabši od nemških liberalcev. — V novem mestu je upeljalo gasilno društvo slov. povelje in je le čudno, da je imelo doslej v sredi slov. ljudstva še nemško! — Za slov. gimnazijo v Gorici prosijo občine skorej po vsem Primorji in je mogoče, da jih vlada vsliši, če že ne po polnem, vsaj kar se tiče nižjih razredov. — Tudi v Trstu ne znajo v c. kr. uradih slov. jezika in za voljo tega se pritožujejo sedaj tamošnji Slovenci zoper čudno „slovenščino,“ ki se pri njih govori ali v časih tudi piše, če je že le sila za-njo. — Mestni zastop v Trstu je daroval za spomenik, ki se dela v Trijentu laškemu pesniku Dante, precejšnjo svoto, za novo katol. cerkev doma, v mestu pa ni imel še vinarja ne! — Ker je novi župan v Zagrebu, dr. Amruš, veren Hrvat, zato se banu Khuen-Héderváryju ne mudi, naj ga priporoči svitlemu cesarju v potrjenje, ki mu je potrebno, predno vzame posle župana v roke. — Odkar je grof Szápáry predsednik v ogerskem ministerstvu, ni več toliko hrupa v drž. zboru, vendar pa ne sme človek pozabiti na to, da je tudi grof skoz in skoz Madjar in ni misli na to, da se popravi krivica ubogim Slovacom, posebno že zato ne, ker se je tudi višja duhovščina pri njih navzela madjarskega duha.

Vunanje države. V nedeljo je bilo pri sv. očetu v Rimu nad 20.000 romarjev iz cele Italije; ljudje so plakali v solzah, ko so jim sv. oče dali sv. blagoslov. — Da je nova Italija do vratú v dolgéh, to je znano, ali malo je upanja, da se jih kedaj reši, saj še le leze leto za letom globlje van-je. — Predsednik francoske republike, Sadi-Carnot, je prišel na svojem potovanji tudi na otok Corsica, kjer je bil cesar Napoleon I. doma. Ljudje so ga z veliko častjo vzprejeli. Možu je bilo to vidno po godu in je zato kar sipal lepih obljub na ljudstvo. To lahko, saj jih ne bode nikoli izpolnil. — V Parizu so jeli ljudje hudo gledati na jude. Le-ti so tudi ondi drzni, da-si jih po vsej v Franciji ni toliko, kolikor jih živi pri nas na Dunaji. — Nemški cesar Viljem II. rad potuje in je sedaj v mestu Bremen, kjer so ga vzprejeli z velicim veseljem. — Knezu Bismarcku še ni volja „ostati v pokoji,“ marveč ruje že